

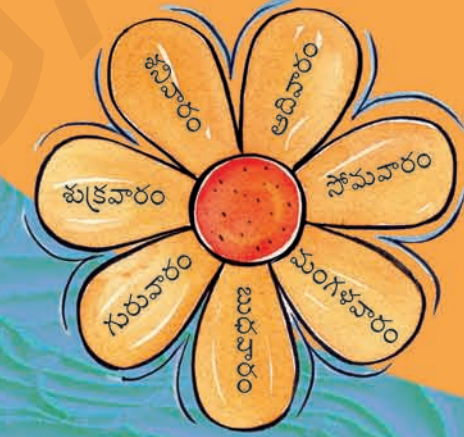
IN ANY EMERGENCY
DIAL
100
TELANGANA POLICE
www.tspolice.gov.in
 @ Telangana State Police

గణితం

3వ తరగతి

FREE

తెలంగాణ ప్రభుత్వం
మహిళాభివృద్ధి మరియు శిశుసంక్షేమ శాఖ - చైల్డ్ లైన్ ఫౌండేషన్

బడిలోగానీ, బడి బయటగానీ
 వేధింపులకు గురవుతున్నా

ఆపదలో, కష్టాలలో ఉన్న
 పిల్లలను రక్షించడానికి

పిల్లలతో పనిచేయిస్తున్నా, వారిని
 బడికి పంపకుండా వేరే
 కార్యక్రమాలకు ఉపయోగిస్తున్నా

CHILD LINE 1098
 NIGHT & DAY
 24 HOUR NATIONAL HELPLINE

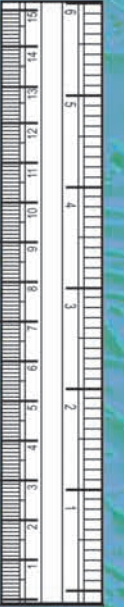
కుటుంబ సభ్యులు గానీ,
 బంధువులు గానీ ఇబ్బందికరంగా,
 అసభ్యంగా ప్రవర్తిస్తున్నా

1098 (పది-తొమ్మిది-ఎనిమిది) ఉచిత టెలిఫోన్ సేవా సౌకర్యానికి ఫోన్ చేయండి

తెలంగాణ ప్రభుత్వ ప్రచురణ, హైదరాబాదు

తెలంగాణ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిణీ

తెలంగాణ ప్రభుత్వ ప్రచురణ, హైదరాబాదు

తెలంగాణ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిణీ

ఆశించిన అభ్యసన ఫలితాలు

తెలుగు

3వ తరగతి

విద్యార్థులు ఇవన్నీ నేర్చుకుంటారు....

- తాము విన్న, చూసిన, చదివిన అంశాలలోని విషయాలు, సంఘటనలు, పాత్రలు, శీర్షికలు మొదలగు వాటి గురించి మాట్లాడగలరు. తమ అభిప్రాయం చెప్పగలరు.
- చిత్రాల గురించి మాట్లాడగలరు.
- కథలు, కవితలు, గేయాలు మొదలగు వాటిని రాగ, భావ యుక్తంగా పఠన నియమాలు పాటిస్తూ ధారాళంగా చదువగలరు.
- తాము చదివిన అంశాలకు నిజజీవిత విషయాలకు అన్వయిస్తారు. వాటిపై తమ భావాలను మౌఖిక/లిఖిత రూపంలో వ్యక్తపరుస్తారు.
- విభిన్న రచనలను చదివి వాటి ఆధారంగా ప్రశ్నలను అడుగుతారు. అభిప్రాయం చెప్తారు. తమ తోటి విద్యార్థులతో లేదా ఉపాధ్యాయులతో చర్చిస్తారు. ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్తారు (మౌఖిక లేక లిఖిత).
- విభిన్న రచనలలోని కొత్త పదాలను అర్థం చేసుకొని సందర్భానుసారం ఉపయోగిస్తారు.
- భాషాంశాలలోని వివిధ అంశాలను గుర్తిస్తారు, తమ భాషలో ఉపయోగిస్తారు.
- స్వయంగా గాని లేక ఉపాధ్యాయుని సూచనల ద్వారా గాని తమ చేతిరాతను, లేఖనా దోషాలను సరిచేసుకొంటారు.
- విరామ చిహ్నాలను ఉపయోగిస్తూ రాస్తారు.
- వివిధ ఉద్దేశాల కొరకు తాము రాయదలచుకొన్న భాషా రూపానికి కావలసిన పదాలను, వ్యాకరణ విధానాన్ని ఎన్నుకొని రాస్తారు.

(ఉదా: సంభాషణ, కథ, బయోడేటా, మొ॥వవి)

పాఠశాల విద్యా శాఖ,
తెలంగాణ ప్రభుత్వం

एन सी ई आर टी
NCERT

ప్రతి

నీటి చుక్కనూ

పాదుపు చేయండి.

ప్రతి

చిట్టి మొక్కనూ

ఎదగనీయండి.

అవి

మన భవితకు

భరోసానిస్తాయి.

in Ganesh

- మహాత్మా గాంధీ

గణితం

3వ తరగతి

పాఠ్య పుస్తక అభివృద్ధి, ప్రచురణ కమిటీ

ప్రధాన నిర్వహణాధికారి : శ్రీమతి బి. శేష కుమారి

సంచాలకులు, రాష్ట్ర విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ,
హైదరాబాదు.

ప్రధాన వ్యవహారనిర్వాహకులు : శ్రీ. బి. సుధాకర్

సంచాలకులు, ప్రభుత్వ పాఠ్యపుస్తక ముద్రణాలయం
హైదరాబాదు.

కార్యనిర్వాహకులు

: డా. నన్నూరు ఉపేందర్ రెడ్డి

ప్రోఫెసర్, పాఠ్యప్రణాళిక మరియు పాఠ్యపుస్తక విభాగం
రాష్ట్ర విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ,
హైదరాబాదు.

సహాయ కార్యనిర్వాహకులు

: శ్రీ. కె.యాదగిరి

ఉపన్యాసకులు, రాష్ట్ర విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ,
హైదరాబాదు.

తెలంగాణ ప్రభుత్వ ప్రచురణ, హైదరాబాదు.

చట్టాలను గౌరవించండి

హక్కులను పొందండి

విద్యవల్ల ఎదగాలి

వినయంతో మెలగాలి

© Government of Telangana, Hyderabad.

First Published 2012

New Impressions 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021

All rights reserved.

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior permission in writing of the publisher, nor be otherwise circulated in any form of binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

The copy right holder of this book is the Director of School Education, Hyderabad, Telangana.

This Book has been printed on 70 G.S.M. Maplitho
Title Page 200 G.S.M. White Art Card

తెలంగాణ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిణీ 2021-22

Printed in India
at the Telangana Govt. Text Book Press,
Mint Compound, Hyderabad,
Telangana.

— o —

పాఠ్య పుస్తక అభివృద్ధి కమిటీ సభ్యులు

రచయితలు

- శ్రీ. యమ్. రామాంజనేయులు, లెక్చరర్, డైట్ వికారాబాదు, రంగారెడ్డి జిల్లా.
శ్రీ. టి. సాయి రామక్రిష్ణ, ప్ర.ఉ., బి.ఎఫ్. ఎమ్.హెచ్.ఎస్. సామర్లకోట, తూర్పుగోదావరి జిల్లా.
శ్రీ. ఎస్. ధర్మేందర్ సింగ్, స్కూల్ అసిస్టెంటు, ప్రా.ఉ.పా. పొన్న, ఇచ్చోడ మండలం, అదిలాబాదు జిల్లా.
శ్రీ. కె. లక్ష్మారెడ్డి, స్కూల్ అసిస్టెంటు, జెడ్.పి.హెచ్.ఎస్. చింతకుంట, కరీంనగర్ జిల్లా.
శ్రీ. బి. హన్మంతరావు, స్కూల్ అసిస్టెంటు, జెడ్.పి.హెచ్.ఎస్. కాపుగల్లు, నల్గొండ జిల్లా.
శ్రీ. ఎన్. రాజశేఖర్ రెడ్డి, స్కూల్ అసిస్టెంటు, జెడ్.పి.హెచ్.ఎస్. ముద్దిరెడ్డిపల్లి, అనంతపురం జిల్లా.
శ్రీ. సి.హెచ్. కేశవరెడ్డి, ఎస్.జి.టి., ప్రా.పా. మోట్లపల్లి, శ్రీరాంపూర్ మండలం, కరీంనగర్ జిల్లా.
శ్రీ. టి. మహేష్, ఎస్.జి.టి., ప్రా.ఉ.పా. బొప్పాపూర్, వర్ని మండలం, నిజామాబాదు జిల్లా.
శ్రీ. వి. మధు, ఎస్.జి.టి., ప్రా.పా. తొండమనాడు, శ్రీకాళహస్తి మండలం, చిత్తూరు జిల్లా.

రచయిత మరియు కోఆర్డినేటరు

- శ్రీ. కాకుళవరం రాజేందర్ రెడ్డి, కో-ఆర్డినేటర్, గణిత పాఠ్యపుస్తకాలు, ఎస్.సి.ఇ.ఆర్.టి., హైదరాబాదు.

సంపాదకులు

- శ్రీ. కె. బ్రహ్మయ్య, ప్రొఫెసర్, రాష్ట్ర విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ, హైదరాబాదు.
శ్రీ. బి. హరి సర్వోత్తమరావు, విశ్రాంత ఉపన్యాసకులు, రాష్ట్ర విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ, హైదరాబాదు.
శ్రీ. సత్యనారాయణ, విశ్రాంత ఉపన్యాసకులు, డైట్, వికారాబాదు, రంగారెడ్డి జిల్లా.

చైర్మన్, గణిత ఆధార పత్రం, గణిత పాఠ్యప్రణాళిక, పాఠ్యపుస్తక అభివృద్ధి కమిటీ

- ప్రొఫెసర్. వి. కన్నన్, గణితం - సాంఖ్యికశాస్త్రవిభాగం, హైదరాబాదు విశ్వవిద్యాలయం.

ముఖ్యసలహాదారు

- డా. హెచ్. కె. దివాన్, విద్యా సలహాదారు, విద్యాభవన్ సొసైటీ, రిసోర్స్ సెంటర్, ఉదయపూర్, రాజస్థాన్.

విద్యావిషయక సహకారం అందించినవారు

- శ్రీమతి పద్మప్రియశిరాలి, కమ్యూనిటీ మాథమెటిక్స్ సెంటర్, రిషివ్యాలి స్కూల్, మదనపల్లి, చిత్తూర్
శ్రీ. శోభ శంకర్, విద్యాభవన్ సొసైటీ, రిసోర్స్ సెంటర్, ఉదయపూర్, రాజస్థాన్.
కుమారి శాలిని దేవి, విద్యాభవన్ సొసైటీ, రిసోర్స్ సెంటర్, ఉదయపూర్, రాజస్థాన్.
శ్రీ. శరన్ గోపాల్, గణితం - సాంఖ్యికశాస్త్రవిభాగం, హైదరాబాదు విశ్వవిద్యాలయం.

బొమ్మలు, డిజైనింగు సభ్యులు

- శ్రీ. ప్రశాంత్ సోని, విద్యాభవన్ సొసైటీ, రిసోర్స్ సెంటర్, ఉదయపూర్, రాజస్థాన్.
శ్రీ. భవానీశంకర్, విద్యాభవన్ సొసైటీ, రిసోర్స్ సెంటర్, ఉదయపూర్, రాజస్థాన్.

ముందుమాట

గణితం నేర్చుకోవడం అనేది సరదాగా సాగే కార్యక్రమం. పిల్లలు తమ అనుభవాలను, అనుభూతులను ప్రతిబింబించే పనులలో వ్యక్తిగతంగాగాని, జట్టుగాగాని పాల్గొన్నప్పుడు ఉత్సాహంగా ఉంటారు. ఎంతటి సవాళ్లనైనా స్వీకరిస్తారు. నేర్చుకోవడంలో తమదైన శైలిని ప్రదర్శిస్తారు. ఇలా తమదైన శైలిలో నేర్చుకున్న పలు అంశాలతో పాఠశాలకు వచ్చేసరికే కొంతమేరకు గణిత భావనలపై ప్రాథమిక నైపుణ్యాలను కలిగివుంటారు. ఈ నైపుణ్యాలను ప్రాథమిక స్థాయిలో పెంపొందించడం ద్వారా పిల్లలు గణితాన్ని ఆనందంగా అభ్యసిస్తారు. ఈ నేపథ్యంతో గణిత పాఠ్యపుస్తకం అభివృద్ధిచేయడం జరిగింది. పిల్లలు నేర్చుకొనే సహజశైలిని కొనసాగించడంతోపాటు కింది తరగతుల్లో నేర్చుకొన్న గణిత భావనలను పునర్బలనం చేస్తూ నూతన భావనల జ్ఞాన నిర్మాణం చేసుకోవడానికి వీలుగా అనేక రకాలైన, అర్థవంతమైన నిత్యజీవిత సన్నివేశాలుకూడా పొందుపరచబడ్డాయి. ఇందులో ఇచ్చిన కృత్యాలు, అభ్యాసాలు పిల్లలు గణిత భావనలను అర్థంచేసుకోవడంతోపాటు నిత్యజీవితంలో అన్వయం చేసుకోవడానికి కూడా ఉపయోగపడతాయి.

విద్యాహక్కు చట్టం - 2009, రాష్ట్ర విద్యాప్రణాళికా పరిధి పత్రం -2011 సూచనలమేరకు తయారుచేయబడిన గణిత విధానపత్రం నిర్దేశించిన సిలబస్ను, విద్యాప్రమాణాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని ఈ పాఠ్యపుస్తకం రూపొందింది. విధానపత్రంలోని సూచనలమేరకు సిలబస్లో, బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలలో మార్పులు అనివార్యమైనందు వల్ల 3వ తరగతికి నూతన పాఠ్యపుస్తకం అభివృద్ధిపరచాల్సిన అవసరం ఏర్పడింది. పాఠ్యపుస్తకంలో ప్రవేశపెట్టిన సన్నివేశాలు, అభ్యాసాలు, కృత్యాలు పిల్లల్లో సమస్యపరిష్కార సామర్థ్యం, తార్కిక ఆలోచన, గణిత భాషలో వ్యక్తపరచడం, ఇతర సందర్భాలలో వినియోగించడం, దత్తాంశాన్ని అనేక విధాలలో ప్రాతినిధ్యం చేయడంవంటి నైపుణ్యాలు పెంపొందించాల్సి ఉంటుంది. కావున నిర్దేశించిన విద్యా ప్రమాణాలు సాధించేందుకు బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్లో పిల్లలు ప్రతిస్పందించడం, విభిన్న కోణాలలో, విమర్శనాత్మకంగా, సృజనాత్మకంగా ఆలోచించడం అభివృద్ధిపరచవలసిన అవసరంవుంది.

ఈ పుస్తకంలోని అన్ని అధ్యాయాలు పొందుపరచిన విధానం పిల్లలు భావనలు నేర్చుకోవడానికే కాకుండా అభ్యాసం చేయడానికి కూడా ఉపయోగపడుతుంది. అందువల్ల గణితం నేర్చుకోవడంపట్ల పిల్లల్లో ఆసక్తి మరియు ఇష్టం పెంపొందుతుంది. ఈ పుస్తకం ఉపాధ్యాయుల వృత్తిపర వికాసంతోపాటు పిల్లలకు గణితం నేర్పడానికి, పిల్లలు నేర్చుకోవడం ఒక సంతోషకరమైన కార్యక్రమంగా మారి నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం చేయడానికి ఒక చక్కని సాధనంగా ఉపయోగపడుతుంది.

పాఠ్యపుస్తక రూపకల్పనలో సహకరించిన జాతీయస్థాయి విషయనిపుణులు, విశ్వవిద్యాలయాల అధ్యాపకులు, పరిశోధకులు, స్వచ్ఛంద సంస్థలు (ఎన్.జి.ఓ.), విద్యావేత్తలు, రచయితలు, చిత్రకారులు, ముద్రణ విభాగం వారు అందరూ అభినందనీయులు. పాఠశాలలో ఈ పాఠ్యపుస్తకాన్ని అర్థవంతంగా అమలుచేసి విద్యాప్రమాణాల సాధనకు మరియు ఆశించిన అభ్యసన ఫలితాలను సాధించడానికి ఉపాధ్యాయులలోకం కృషిచేస్తుందని ఆశిస్తూ

బి. శేష కుమారి

సంచాలకులు

రాష్ట్ర విద్య, పరిశోధన శిక్షణా సంస్థ

హైదరాబాదు.

గణితం

3వ తరగతి

క్ర.సం.	విషయం	పూర్తిచేయాల్సిన కాలం	పేజీ సంఖ్య
1	ఆకారాలు - ఆకృతులు	జూన్	1-11
2	సంఖ్యలు	జూలై	12-31
3	కూడిక	ఆగష్టు	32-42
4	తీసివేత	ఆగష్టు	43-50
5	కూడిక, తీసివేతలను ఉపయోగించుట	సెప్టెంబర్	51-57
6	గుణకారం	సెప్టెంబర్, అక్టోబర్	58-75
7	భాగహారం	అక్టోబర్, నవంబర్	76-87
8	కొలతలు	నవంబర్, డిసెంబర్	88-97
9	కాలం	డిసెంబర్, జనవరి	98-107
10	నిత్యజీవితంలో గణితం	జనవరి, ఫిబ్రవరి	108-114
11	దత్తాంశ నిర్వహణ	ఫిబ్రవరి	115-120
12	అమరికలు	ఫిబ్రవరి	121-128
	పునఃశ్చరణ	మార్చి	

జాతీయ గీతం

- రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్

జనగణమన అధినాయక జయహే!
భారత భాగ్యవిధాతా!
పంజాబ, సింధ్, గుజరాత, మరాఠా,
ద్రావిడ, ఉత్తర, వంగ!
వింధ్య, హిమాచల, యమునా, గంగ!
ఉచ్చల జలధి తరంగ!
తవ శుభనామే జాగే!
తవ శుభ ఆశిష మాఁగే
గాహే తవ జయగాథా!
జనగణ మంగళదాయక జయహే!
భారత భాగ్య విధాతా!
జయహే! జయహే! జయహే!
జయ జయ జయ జయహే!!

ప్రతిజ్ఞ

- పైడిమర్రి వెంకట సుబ్బారావు

భారతదేశం నా మాతృభూమి. భారతీయులందరూ నా సహోదరులు.
నేను నా దేశాన్ని ప్రేమిస్తున్నాను. సుసంపన్నమైన, బహువిధమైన నా దేశపు
వారసత్వ సంపద నాకు గర్వకారణం. దీనికి అర్హత పొందడానికి సర్వదా నేను కృషి
చేస్తాను.
నా తల్లిదండ్రుల్ని, ఉపాధ్యాయుల్ని, పెద్దలందరినీ గౌరవిస్తాను. ప్రతివారితోను
మర్యాదగా నడుచుకొంటాను. జంతువులపట్ల దయతో ఉంటాను.
నా దేశంపట్ల, నా ప్రజలపట్ల సేవానిరతితో ఉంటానని ప్రతిజ్ఞ చేస్తున్నాను.
వారి శ్రేయోభివృద్ధిలే నా ఆనందానికి మూలం.